

Til medlemmer af brugerrådet for Skov- og Naturstyrelsen Thy

SKOV- OG NATURSTYRELSEN

THY

J.nr. SNS 217-00020

Ref. CR

**Referat fra møde i brugerrådet for Skov- og Naturstyrelsen
Thy, onsdag den 2. december 2009, kl. 14.00**

Den 8. december 2009

Til stede:	Christian Sejlund	Jammerbugt Kommune
	Herman Peter Jensen	Danmarks Idrætsforbund
	Leif Gravesen	Landboforeningerne
	Erik Bach Jensen	Danmarks Naturfredningsforening
	Ole Olsen	Thisted Kommune
	Niels Odder Jensen	Uorganiseret bruger
	Tage Espersen	Danmarks Jægerforbund
	Jens Knudsen	Uorganiseret bruger
	Henrik Beith	Thy Turist Forening
	Hans Chr. Mikkelsen	Friluftsrådet
	Eigil Boye Mortensen	Beredskabsstyrelsen Nordjylland
	Jan S. Kristensen	DOF-Nordvestjylland
	Holger Søndergaard	Biologisk Forening for Nordvestjylland
	Ditte Svendsen	SNS Thy
	Thorbjørn Nørgaard (pkt. 1 og 4)	SNS Thy
	Henrik S. Kristensen (pkt. 3)	SNS Thy
	Kim Christensen (pkt. 5 og 7)	SNS Thy
	Claus Rasmussen	SNS Thy (sekretær)

Fraværende: Martin Friis Morsø Kommune

Ditte Svendsen bød velkommen til dagens møde. En specielt velkomst lød til Henrik Beith der afløser Otto Lægaard, Erik Bach Jensen, der afløser Finn Engholm, Herman Peter Jensen, der afløser Jens Roesgaard og Christian Sejlund, der afløser Anne Mette FINDERUP Knudsen.

Mødet blev derefter indledt med en kort præsentationsrunde.

1. Forslag til begrænsninger i adgang til store løb og øvelser udenfor stier og veje.

Thorbjørn Nørgaard indledte punktet med bl.a. at sige, at vi får flere og flere ansøgninger om alle slags arrangementer. Det kan vi bl.a. se i Web-booking, hvor vi i 2007 havde 288 arrangementer, i 2009 har vi indtil videre 430. Det faktum har gjort, at vi har set os nødsaget til at

*Miljøministeriet
Skov- og Naturstyrelsen Thy
Søholt
Søholtvej 6
7700 Thisted*

*Tlf.: 97 97 70 88
Fax: 96 18 52 29
E-post: thy@sns.dk
CVR-nr.: 11 91 69 10*

udarbejde forslag til lokale retningslinjer med hensyn til store løb og øvelser udenfor veje og stier. Udkastet er sendt til de store orienteringsklubber og blev udsendt sammen med indbydelsen til mødet her.

Udkastet ligger indenfor den overordnede ramme/politik, som Skov- og Naturstyrelsen har udarbejdet, og som alle enheder skal henholde sig til.

Alle blev bedt om at komme med besyv til udkastet. Niels Odder Jensen og Holger Søndergaard så gerne, at man rykkede perioden i ynglesæsonen frem til den 20. marts i stedet for. Mange fugle begynder allerede på det tidspunkt at lægge æg.

Herman Peter Jensen sagde, at de godt kunne leve med notatet i sin nuværende form. Men det er klart, at vi ikke er interesseret i alt for mange begrænsninger. Det blev bl.a. bemærket, at der kun holdes orienteringsløb i de skove, hvor der er tegnet orienteringskort med vildtlommer m.v.

Diskussion om vildtlommernes størrelse og funktion, herunder den effekt de har for hjortevildtet.

Leif Gravesen spurgte, om der er behov for at tage særlig hensyn til kronvildtet. Der er efterhånden blevet opbygget så stor en bestand, at man må gå ud fra, at de godt kan tåle diverse påvirkninger udefra.

Ditte Svendsen sagde, at det også er et etisk spørgsmål, hvor meget man ønsker at forstyrre i ynglesæsonen. Tage Espersen supplerede med at sige, at øgede forstyrrelser blot skubber endnu flere dyr ud i Hanstholm Reservatet, og der er der sådan set nok dyr i forvejen (læs: nok markskade hos nabolandmænd).

Jan S. Kristensen sagde, at især forstyrrelserne på hederne i foråret kan være fatale. I den forbindelse burde man måske se på adgangsforbuddet i Hanstholm Reservatet m.fl. Ditte Svendsen sagde, at punktet kunne tages op på næste møde. Hensigten skulle så være at diskutere ens retningslinjer for alle områder, hvor der i perioder af året lukkes af for offentlig adgang.

Ditte Svendsen konkluderede, at retningslinjerne kan indarbejdes i den daglige administration for afholdelse af store arrangementer. Alle blev i øvrigt takket for en god og konstruktiv dialog undervejs i forløbet.

2. Nationalparkplanen, samspil med øvrige arealmæssige politikker og planer

Ditte Svendsen orienterede om, at nationalparkplanen offentliggøres her den 7. december 2009, hvorefter den vil være i høring i 12 uger frem til den 1. marts 2010. Materialet er at finde på nettet, og brugerrådet vil få mailet et link.

Nationalparkplanen vil senere skulle revideres så den harmonerer med planerne for Natura 2000 arealerne. For så vidt angår distriktets egen driftsplan så er der en høj grad af overensstemmelse, idet planen er forholdsvis ny, fra 1. januar 2007, og derfor er mange af de tanker, man gjorde sig i forbindelse med nationalparkens tilblivelse, blevet skrevet ind i planen. De steder, hvor der skulle vise sig behov for mindre justeringer, vil det eventuelt kunne ske i forbindelse med en driftsplanrevision.

Ditte Svendsen bemærkede også, at der udover driftsplanen er en række andre retningslinjer for driften af statens arealer, herunder at alle skove er blevet certificeret. Det gør, at der er

behov for et forholdsvis tæt dialog mellem nationalparken og distriktet, så vi på den måde kan koordinere undervejs.

Jan S. Kristensen sagde, at nationalparken måske har økonomisk mulighed for at fremskyn- de nogle ting, bl.a. hæve vandstanden i visse områder, og rydde overgangszoner for at genskabe klitheden.

For så vidt angår projektet med reetablering af Skadekær, den "østlige del" af Vandet sø, fandt Leif Gravesen det forkert, at nationalparken også ser på projekter udenfor parkens nuværende afgrænsning. Især når det sker som noget af det første. Og der er meget at tage fat på.

Ditte Svendsen, Jan S. Kristensen og Niels Odder Jensen fortalte, at projektet er blevet indsendt som et forslag i forbindelse med udarbejdelse af nationalparkplanen. Dertil er at sige, at forslaget bygger på frivillige aftaler med lodsejerne i området. Endelig er der også det faktum, at området påvirker Vandet Sø ved at der udledes næringsstoffer fra området.

Leif Gravesen fastholdt, at det er betænkeligt, at man allerede nu i den indledende fase ser på projekter udenfor nationalparken. I den forbindelse er det ikke helt uvæsentligt, at der lige nu er andre muligheder for/initiativer til at nedsætte udledningen af næringsstoffer, bl.a. ved at indgå frivillige aftaler finansieret af "Grøn Vækst". Det kunne jo også være en mulighed.

Alle var enige om, at formen stort set er underordnet, blot næringsstofbelastningen af Vandet Sø nedsættes, søen er en af de reneste i hele landet.

Jan S. Kristensen mente, at man alt andet lige har mulighed for at foretage mindre justeringer af den nuværende afgrænsning af nationalparken.

3. Forvaltning af særligt værdifulde naturforekomster på distriktets arealer

Holger Søndergaard henviste til det udsendte materiale. Det blev betonet, at en registrering er nødvendig for at kunne pleje og genoprette. I første omgang skal man selvfølgelig registrere rødliste-arterne, der er arter som vi har internationale forpligtelser til at beskytte.

Derefter kommer de arter, der står på den "gule liste", der er en fortegnelse over plante- og dyrearter, som er i tilbagegang i Danmark, men dog stadig er så hyppige, at de ikke er optaget på den røde liste.

Når de nødvendige registreringer er på plads bør der for udvalgte arter udarbejdes tilhørende forvaltningsplaner.

Henrik S. Kristensen tog derefter over og fortalte om de tiltag der bliver gjort for at tage hånd om det truede arter på distriktets arealer. I de bestræbelser vil vi gerne i dialog med alle, der ønsker at hjælpe med f.eks. registreringer og andre tiltag af hensyn til de naturværdier, som vi forsøger at beskytte bedst muligt.

Men som Henrik S. Kristensen sagde, så skal man også være klar over, at distriktet driver en erhvervsvirksomhed, hvor der dagligt foretages indgreb, og hvor vi nogle gange kommer til at begå fejl. Det kan ikke undgås. Vi har i alt ca. 15.000 ha skov, hvor vi hvert år er inde og påvirke helt op til 10 procent med skovninger, kulturanlæg m.v. Dertil kommer, at naturen er dynamisk; "det der var i går er ikke nødvendigvis til stede i morgen". Naturen kan med andre ord gro ind og ud af forskellige stadier/tilstande.

Henrik S. Kristensen gennemgik derefter de registreringer, distriktet har gjort i samarbejde med Holger Søndergaard, hvordan disse data er organiseret og hvem der følger op ude i

marken. Herefter fulgte en gennemgang af, hvordan registreringerne omsættes til brug i hverdagen. Her er det meget vigtigt, at registreringerne er nøjagtige, ellers kan det være svært for medarbejderne at håndtere.

Diverse kortmaterialer blev vist og gennemgået. Der blev spurgt til, om kortmaterialerne ikke kunne være at finde på computere ude i maskinerne. Det kan de godt, men oftest er det lige så let at afmærke de steder hvor man skal køre udenom.

Henrik S. Kristensen afsluttede med at nævne, at der her i foråret 2010 vil blive afholdt et naturforvaltningskursus for alle medarbejdere, så de bliver bedre til at tage hånd om de her ting ude i marken her på SNS Thy.

Holger Søndergaard sagde, at naturnær skovdrift ikke altid er af det gode. Vi er jo ofte interesseret i, at der kommer mere lys ned til skovbunden. Den del giver naturnært skovbrug ikke mulighed for, nærmere tværtimod. Samtidig er det vigtigt, at man i sin forvaltning indtænker spredningskorridorer.

Leif Gravesen sagde, at det ofte er beskæmmende at se, hvor store skader maskinerne laver i skovbunden. Som landmænd ville vi slet ikke køre i de perioder, idet der kommer en masse strukturskader, som man kan se mange år ud i fremtiden. Ditte Svendsen sagde, at det ikke altid kan undgås, idet vi stort set skal køre på arealerne hele året. Men bemærk, at der kun køres på køresporene, og derfor kommer det nogle gange til at se voldsomt ud, men det gør til gengæld, at vi aldrig kører inde i de enkelte bevoksninger, og det er jo langt den største del af arealerne. Men det betyder ikke, at vi ikke skal bestræbe os på at minimere skaderne overalt og sørge for en hurtig genopretning af spor og veje efter endt skovning.

Ditte Svendsen afsluttede punktet med at opfordre alle til at bidrage med oplysninger og hjælp til at værne om de værdifulde naturforekomster som Holger Søndergaard lægger op til.

Supplerende oplysning til punktet (HSK):

Der igangsæt et udviklingsarbejde, der skal forbedre beskyttelsen. Arbejdet består i revidering af datagrundlaget, en opdatering arternes beskyttelsesstatus, en udvælgelse af forekomster for hvilke der laves egentlige beskyttelsesplaner. Det vil danne grundlag for nye præcise kort og positionsangivelser, så forekomsterne vil kunne findes og afmærkes i terrænet ligesom eventuelt pleje vil kunne indarbejdes i årsplanerne.

4. Løsgående hunde på distriktets arealer

Niels Odder Jensen indledte punktet med at sige, at det for ham at se er et stigende problem med løsgående hunde. Deri var mange enige. Det er både i skovene og langs strandene, at vi observerer flere og flere løsgående hunde. Og det er virkeligt et problem. Niels Odder Jensen spurgte derefter til reglerne, og hvad distriktet gør for at komme problemet til livs.

Thorbjørn Nørgaard sagde, at reglerne er, at man altid skal have sin hund i snor. Dog er der den undtagelse, at man må slippe sin hund på stranden i perioden fra den 1. oktober til 31. marts. Men det er en helt klar forudsætning, at hunden er under kontrol. Desuden er der selvfølgelig mulighed for at slippe sin hund i de dertil indrettede hundeskove, men også her skal man have hunden under kontrol.

På spørgsmål blev der svaret at Skov- og Naturstyrelsen ikke har mulighed for at udele bøder, det har kun politiet, til gengæld har styrelsen mulighed for at anmelde en overtrædelse og i den forbindelse indstille at den pågældende får en bøde. Det samme gælder ved ulovlig motorkørsel i skovene.

Diskussion om hvad der skal til for at dæmme op for problemet. Nogle mente oplysning, eventuelt via nationalparken, andre mente at man som skovgæst kunne påtale det overfor hundeejer, når man støder på en løsgående hund. Det skulle så i givet fald være en hjælp, hvor man som skovgæst hjælper med den rette information.

Erik Bach Jensen spurgte, hvor mange anmeldelser der er indsendt for 2009. Thorbjørn Nørgaard svarede, at der jævnligt sker anmeldelser af ulovlig motorkørsel, men egentlige anmeldelser af løse hunde er ganske få. I 2009 har der kun været en enkelt sag (anmeldt lige inden jul 2008), og den blev i øvrigt anket til byretten, hvor ejeren blev imødekommet på den måde, at han alligevel ikke skulle betale bøden. Så det kan nogle gange været lidt vanskeligt med de her sager.

Ditte Svendsen sagde afslutningsvis, at distriktet vil forsøge at være mere opmærksomme på problemet og eventuelt fortage de nødvendige tiltag, men bøder kræver alt andet lige, at politiet vælger at følge vores indstilling om et bødeforlæg.

5. Status for projektet "Adgang til NP Thy"

Kim Christensen fortalte om det samlede projekt med anlæg af stier i nationalparken for at øge/lette adgangen til området. Budgettet udgør i alt 45 mill.kr., hvoraf Arbejdsmarkedets Feriefond bidrager med 30 mill.kr.

Projektet med anlæggelse af stiforløbet mellem Klitmøller og Hanstholm blev derefter gennemgået, bl.a. på kort. Status er, at alle ansøgninger er sendt til diverse myndigheder, nogle er returneret, alle med godkendelse af det ansøgte, de øvrige ansøgninger forventer vi svar på inden længe.

Der bliver tale om en separat dobbeltsporet asfaltsti, beliggende på østsiden af Kystvejen. Nationalpark Thy har givet tilsagn om 2,8 mill. kr i medfinansiering til denne delstrækning. Arbejdet med projektforbereelse og udarbejdelse af udbudsmateriale sker i tæt samarbejde med Thisted Kommune.

Tidsplanen er, at anlægsopgaven sendes i udbud inden jul, og der holdes licitationsforretning i januar måned. Herefter skulle arbejdet kunne iværksættes i løbet af februar 2010, sådan at denne strækning kan indvies inden sommerferien 2010.

3 øvrige mindre delprojekter vil også blive iværksat i nærmeste fremtid. Det drejer sig om vandre- og cykelstier og forbedret information i Klitmøller Skydeterræn, cykelstier øst for Klitmøller, samt en handicapsti ved Hanstholm Fyr. Til sidstnævnte har Hanstholm Rotary givet en gave på 15.000 kr til borde og bænke. Disse 3 delprojekter vil stå færdige i foråret 2010.

Erik Bach Jensen påpegede, at man bør være opmærksomme på rytterne, de kan være noget hårde ved grusbelagte stier, hvis de ikke ved, hvor de skal ride (ude i rabatten). Deri var mange enige. Kim Christensen bemærkede, at problemet ikke er stort lige nu, selvom det selvfølgelig kan ændre sig over tid.

Ditte Svendsen afsluttede punktet med at nævne, at Thisted Kommune arbejder på at finde medfinansiering til delstrækningen fra Agger By til Agger Færgehavn. Derudover er forskellige større fonde inde i billedet som mulige bidragsydere. Og der kan også være andre muligheder for ekstern finansiering, som man bør undersøge nærmere. Der arbejdes videre hermed.

6. Orientering om testcenter for store vindmøller i Østerild Klitplantage m.fl.

Claus Rasmussen fortalte om projektet med at anlægge et nationalt testcenter for store vindmøller på op til 250 meter i Østerild og Hjørdemål Klitplantager. Området blev vist på kort. Møllerække, testområde, støjzone på 44 db og vindfelt blev vist og omtalt.

Desværre bliver det nødvendigt at opkøbe privat ejendom til projektet, idet man ikke længere må bo indenfor støjzonen på 44 db, desuden bliver der behov for at eje jorden indenfor testområdet.

Desuden skal store arealer med skov (fredskov) fældes. Det drejer sig om skov indenfor testområdet og i værste fald hele vindfeltet, helt ud til 4 km vest for møllerækken. Målinger, der forventes at ligge klar medio 2010, vil vise, hvor meget vi helt konkret skal gå i gang med at fælde, når/hvis anlægsloven bliver vedtaget medio 2010 som planlagt.

Forskellige spørgsmål blev afklaret, bl.a. hvor hurtigt skoven skal være fældet (primo 2012) og hvornår det sidste træ skal køres ud af skoven (ultimo 2015). Samlet set bliver der tale om en stor opgave, hvor vi især skal lægge os i selen for at få den håndteret bedst muligt naturmæssigt. Og forhåbentligt kan vi få området konverteret til lige så spændende natur som det nuværende.

Ditte Svendsen sagde, at der snart forventes udsendt VVM redegørelse for projektet, efterfølgende vil der blive holdt offentligt møde om redegørelsen og om projektet som helhed, forventeligt medio januar 2010.

7. Orientering om projektmidler til bedre friluftsliv

Kim Christensen orienterede om puljen på 12 mill.kr. til projekter indenfor Skov- og Naturstyrelsen til et forbedret friluftsliv på statens arealer. Alle har kunnet søge midlerne og vi har fået tilsagn om 305.000 kr til en hundeskov i Langdal, afmærkning af den halve og kvarte marathons rute, samt et projekt med titlen "Adoption og vedligeholdelse af publikumsfaciliteter i NP Thy".

Sidstnævnte projekt er en videreudvikling af det "stivogterprojekt", som blev igangsat for nogle år siden i samarbejde med nationalparkens støtteforening. Projektet går ud på, at frivillige – det være sig enkeltpersoner eller organisationer – påtager sig ansvaret for opsyn og lettere vedligeholdelse af faciliteter såsom hundeskove, shelterpladser, vandreruter m.v.

Den eller de frivillige vil også kunne komme med forslag til forbedringer, og der vil være midler til at imødekomme nye gode forslag. Penge fra projektet vil også kunne anvendes i forbindelse med nyanlæg.

Herman Peter Jensen spurgte, om der i givet fald kunne bruges penge fra projektet til opstilling af permanente o-løbsposter, og Kim Christensen svarede bekræftende herpå. Herman Jensen sagde også, at man bør overveje at forbinde nogle af de mange vandreruter, så man får længere ruter, der kan bruges til løbetræning.

Holger Søndergaard sagde, at han også gerne så midler til naturpleje, og dermed til beskyttelse af naturen, så alle midler ikke kun går til benyttelsesdelen. I den forbindelse nævnte Ditte Svendsen den zoneringsplan, man har foretaget af NP Thy med hensyn til benyttelse, i alt 3 zoner, som man så kan planlægge rekreative muligheder ud fra.

Kim Christensen og Ditte Svendsen sagde afsluttende, at skovdistriktet først i det nye år vil invitere til et offentligt møde om projektet.

8. Offentligt arrangement, herunder valg til brugerrådet.

Enige om et offentligt arrangement i Østerild, hvis testcentret bliver vedtaget. Tidspunkt aftales senere. Kunne være en god ide at drøfte forslag til ny natur og nye friluftsfaciliteter.

Der holdes derfor ordinært møde i foråret 2010, nærmere bestemt d. 6. maj 2010, kl. 14.00.

9. Eventuelt

Ditte Svendsen orienterede om det nye Life-projekt, hvor overdrevs-/klithedearealer på Hanstholm knuden indgår med et forsøg med afprøvning af behandlingsmetoder til bekæmpelse af *Rosa rugosa*. Samlet ramme er på 14 mill.kr., hvoraf vi er budgetteret til at beslaglægge ca. 2 mill.kr. Delprojektet i Thy koordineres med Thisted Kommune, der er partner i projektet, kommunen bidrager også med arealer.

Projektet strækker sig over de næste 4 år, 1. jan. 2010 til 31. dec. 2013.

Projektet går som nævnt ud på at afprøve forskellige behandlingsmetoder til bekæmpelse af *Rosa rugosa*. Hensigten er at finde den bedste metode, så den kan bruges på vores øvrige arealer (også andre arealer end habitatområder). Der skal afprøves kemisk bekæmpelse, opgravning, slåning og afgræsning, og en kombination af disse metoder.

Allerførst skal der foretages registrering af forekomsterne af *Rosa rugosa* i området, derefter kan selve forsøget påbegyndes. DMU, Skov- og Landskab m.fl. (bl.a. Holger Søndergaard) deltager for så vidt angår den forskningsmæssige vinkel.

10. Emner til næste møde

- Adgangsbestemmelser for reservater m.fl.
- Cykelsti mellem Hanstholm og Klitmøller og handicaprute ved Hanstholm Fyr